

Заняття

інтегрованого змісту

з пріоритетом соціально-комунікативної компетенції

на тему:

«Вишита мудрість поколінь»

(старший дошкільний вік)

Автор

вихователь ДНЗ № 33

Костюкевич А. А.

Мета: Формувати уявлення дітей про національні риси характеру та моральні якості українського народу (гостинність, дружелюбність, патріотизм) на прикладах традицій і звичаїв, пов'язаних з використанням українського вишитого рушника. Розвивати цілісне сприйняття художнього образу рушника, його емоційно-образного змісту засобами музики, пізнавальний інтерес, комунікативне мовлення. Виховувати почуття гідності, любові до Батьківщини, дружелюбності.

Матеріал: вишиті рушники, українські рушники для танцю, декорації до студії «Калинове гроно», полотняний рушник, готові форми (калина, листя дуба, орнаменти, голуби), карта України, прикрашена польовими квітами, ляльки українка і українець, рушник-грайлик, таблиця «Знаки і символи української вишивки», таблиця «Значення кольорів української вишивки», мікрофон, сигнальні картки.

Технічні засоби: музичний центр, аудіозапис пісні «Рушничок» з репертуару Аліни Гросу, пісня «Рушник» муз. В. Паронової і Н. Шевченко, сл. В. Паронової, адаптація А.А. Костюкевич.

Заняття проведено у формі інтерактивного методу «Телевізійне ток-шоу»

Хід заняття

Вихователь: Діти, сьогодні до нас завітали гості. В народі кажуть, що добрий гість – дому радість. Давайте привітаємо наших гостей.

Діти: Гостей дорогих ми вітаємо щиро
Стрічаємо завжди з любов'ю і миром.
Для людей відкрита хата наша біла,
Тільки б жодна кривда в неї не забігла.

Вихователь: Хто ви, діточки гарненькі?

Діти: Українці ми маленькі.

1 дитина: Україна – край рідненький.

2 дитина: Вірні діти свого роду

3 дитина: Українського народу

4 дитина: Все, що рідне, ми кохаєм.

5 дитина: Всім, хто рідний, помагаєм.

6 дитина: Традиції цінуєм, звичаї вивчаєм.

7 дитина: Про рідну Україну всім розповідаєм.

Вихователь: Молодці діти! Ви любите свою Батьківщину, ви допитливі, дружні, між вами панує злагода. Запрошую вас до розмови. А проходитиме вона незвичайно – в телестудії. Сьогодні у нас прямий ефір. Прошу зайняти свої місця.

(Діти проходять у студію)

Вихователь: В ефірі телевізійне шоу спільноти допитливих «Калинове гроно», і з вами постійна ведуча Антоніна Анатоліївна. Я рада вітати всіх присутніх у студії. Сьогодні в нашій телепередачі беруть участь представники преси – журналісти, експерти-мистецтвознавці, які постійно відвідують виставки декоративно-прикладного мистецтва і можуть визначити цінність експонатів, етнографи – вчені, які знають багато цікавого про культуру українського народу, красзнавці – вчені-дослідники, які повернулися з пошукової експедиції і поділяться з нами своїми знахідками.

У студії знаходяться гості. Також ми запрошуємо всіх бажаючих взяти участь у нашій розмові.

Шановні фахівці! Хочу нагадати, що успіх нашої роботи залежить від кожного з вас. Прошу бути активними при обговоренні питань.

Шановна аудиторіє! Нагадую, що у вас є сигнальні картки, за допомогою яких ви можете висловити свою думку. Підніміть, будь ласка, зелену картку, вона означає «так, погоджуюсь». А тепер підніміть, будь ласка, червону картку, вона сигналізує про незгоду – «ні, не погоджуюсь». Дякую.

Дорогі друзі! Про предмет нашої розмови ви дізнаєтесь, коли відгадаєте загадку: «Мочений, товчений, сушений, душений, витканий, вишитий.

Хто умивається, з тим привітається».

(Український рушник)

Вихователь: Правильно, ви відгадали. Вишитий рушник є у кожній українській оселі. З давніх-давен народні майстрині вишивали рушники і передавали їх з рук у руки, з покоління в покоління, як оберіг.

Погляньте на цей рушник. *(Звертає увагу на полотняний рушник)*. Про нього можна сказати: «Вишитий український рушник»?

Діти: Ні, не можна.

Вихователь: Чому?

Діти: На ньому немає вишитих візерунків.

Вихователь: Так, його потрібно прикрасити вишиттям. Народна мудрість говорить: «Де сяє вишиття, там злагода і добре життя». Скажіть, будь ласка, як ви розумієте цей вислів? Що означає «жити в злагоді»?

Мікрофон

(Дружити з іншими людьми; не сваритись, а домовлятись; ділитися іграшками; любити маму й тата; бажати щастя і здоров'я; не воювати, а жити в мирі та злагоді; любити свою Батьківщину; розмовляти рідною мовою та ін.)

Вихователь: А як думає наша аудиторія? Ви погоджуєтесь з висловами наших спеціалістів? Проголосуйте за допомогою ваших сигнальних карток.

Вихователь: Добре, ви мене переконали, що жити в злагоді – це мати хороші стосунки, які виражаються у дружбі, любові, взаєморозумінні. Всі ці почуття наші предки передавали у вишиванні.

Сьогодні ми дізнаємося, – і це буде тема нашої розмови, - яку роль відіграє вишитий рушник у налагодженні дружніх стосунків, як з його допомогою люди еднаються у дружбі і живуть щасливо.

Слова просить 1-й журналіст.

1-й журналіст: Цікаво, а що означає саме слово «рушник»? Думка етнографів нам дуже цікава.

До слова запрошується 1-й етнограф.

1-й етнограф: Рушник здавна означав дорогу, по якій іде людина. В нього замотували хліб і говорили: «Рушай щасливо, хай благословить тебе Бог». Отже, слово «рушник» походить від слова «рушати».

Вихователь: Дякуємо. Шановний зал, ви згодні з цією думкою?

Просить слова 2-й етнограф.

2-й етнограф: А я знаю, що рушник потрібний завжди в кожній сім'ї. Він завжди був під рукою, тому і назву дістав від слова «рука» - «ручник», «рушник».

Вихователь: Всі погоджуються з цією думкою?

Слово надається 3-ому етнографу.

3-й етнограф: В студії ми створили виставку рушників. Ось перед вами старовинні, поживклі від часу рушники – їх вишивали наші бабусі і прабабусі. А ось ці – зовсім нові – сучасні. Їх вишивали наші мами. Підійдіть, будь ласка, розгляньте їх, помилуйтеся їхніми барвами.

(Діти підходять до виставки рушників).

Вихователь: Перед вами вишиті рушники. Які вони?

(гарні, барвисті, яскраві, полотняні, майстерні, чудові, різнобарвні та ін.)

Вихователь: Чим подібні рушники?

(Всі рушники прямокутні, полотняні, прикрашені по краях візерунками).

Вихователь: Чим рушники відрізняються?

(Розмірами, технікою вишивання, кольорами, різними візерунками).

Вихователь: Більш детально про них розкажуть наші мистецтвознавці. Прошу запитувати.

2-й журналіст: Скажіть, будь ласка, що означають візерунки на рушниках?

1-й мистецтвознавець розповідає за таблицею «Знаки і символи української вишивки».

1-й мистецтвознавець: Візерунки на рушниках – це добрі побажання.

Як лінію вишивали – щасливу дорогу бажали.

Як кривульку – знак води – щоб здоровими були.

Ромб – щоб сонечко світило, поділений квадрат з крапочками – щоб поле родило.

Дубові листочки – щоб сила і здоров'я прибували.

Квіти у вазоні – щоб життя розквітало.

Калина – щоб любов панувала.

Голуби – щоб у мирі і в щасті жили.

Півники – щоб рано вставали і працьовитими були.

2-й журналіст: Дякую, це дуже цікаво і повчально. Ви погоджуєтесь?

Вихователь: А зал як думає?

1-й мистецтвознавець: А для всіх я хочу подарувати ягоди калини.

Калиною я цей рушник прикрашаю,

жити в любові усім бажаю.

(прикріплює калину на рушникове полотно)

Вихователь: Є запитання у журналістів?

1-й журналіст: Скажіть, будь ласка, яке значення кольорів на рушниках?

2-й мистецтвознавець розповідає за таблицею «Значення кольорів української вишивки».

2-й мистецтвознавець:

Українки рушники вишивали,

В кольорах свої побажання передавали.

Червоний колір вишивали – любові всім бажали.

Чорний – за рідними сумували.

Зелений – бажали, щоб життя, як травичка, буяло.

Синій колір – щоб здоров'я прибувало.

Жовтий колір – щоб весело було.

Рожевий – щоб відчували доброти тепло.

Коричневий – щоб добрі люди в житті зустрічалися,

В щедрості все хороше прибавлялося.

1-й журналіст: Дякую за цікаву інформацію. В мене виникла думка, якщо на рушниках такі гарні побажання, то вони чудові подарунки! Як ви вважаєте?

Слова просить 3-й мистецтвознавець, демонструє рушник-грайлик.

3-й мистецтвознавець: Для мене мама вишила рушник-грайлик. Це рушник-утирач для хлопчика. Я вважаю, що це найкращий подарунок. По-перше, він дуже гарний. По-друге, на ньому чудові побажання. Півники – щоб рано вставав і був хорошим господарем, квіти волошки – щоб був веселим, листя дуба – щоб був сильним і здоровим. Мама використала червоний колір – побажання любові, жовтий колір – побажання радості, зелений – гарного життя, синій – міцного здоров'я, коричневий – щоб зустрічалися добрі люди. Ось який гарний подарунок зробила мені мама.

І для всіх у мене подарунок – це дубові листочки. Я бажаю всім міцного здоров'я, бо «де здоров'я, там всім добре жити».

(прикріплює дубові листочки на рушник)

Вихователь: Дякуємо. А де добре живеться, там люди веселі і люблять танцювати. Давайте і ми потанцюємо.

Танець з рушниками. (аудіозапис пісні «Рушничок» з репертуару Аліни Гросу)

Вихователь: Український рушник – це рукотворне диво, творіння працюючих рук талановитих українок. Як називають майстриню, яка вишиває рушники?

(Вишивальниця)

Вихователь: Увага! Сьогодні до нас завітала гостя, народна майстриня, відома вишивальниця, пані Оксана. Зустрічайте!

Вишивальниця: Доброго дня! Я дивилася вашу телепередачу і вона мене дуже зацікавила. Я принесла вам у подарунок наш поліський орнамент *(чіпляє на рушник)*. Традиційно він вишитий червоними і чорними кольорами. Червоний – то любов, а чорний – це не тільки колір журби, а й колір нашої землі-годувальниці. Рушник, вишитий червоними і чорними кольорами, брали з собою в дорогу козаки в давні часи. Дивлячись на рушник, козаки згадували рідних людей, що чекали їхнього повернення на Батьківщину і відчували допомогу всього українського народу. Тому козаки були непереможні в боях. Так само сьогодні наші воїни на Сході чекають від нас підтримки і знаків нашої любові.

Вихователь: Дякуємо за зворушливу розповідь. Можливо, у вас є запитання до пані Оксани?

3-й журналіст: Скажіть будь-ласка, як ви навчилися вишивати?

Вишивальниця: Мене в дитинстві мама навчала вишивати. Говорила: «Не лінуйся, дівонько, вишивати – буде чим гостей шанувати». Вишивала і пісню співала. Пропоную і вам пісню заспівати.

Виконується пісня «Рушничок» (пісня «Рушник» муз. В. Паронової і Н. Шевченко, сл. В. Паронової, адаптація А.А. Костюкевич)

Вихователь: Дякуємо, пані Оксано. Приєднуйтесь до нас.

Наші краєзнавці повернулися з пошукової експедиції, де вивчали звичаї використання українського рушника. Можливо, у вас є до них запитання?

2-й журналіст: Коли я був у селі мені поклали рушник на плече. Що це за звичай? Розкажіть, будь-ласка.

1-й краснавець: Ось такий, скромно прикрашений орнаментом рушник господиня подавала для гостя на плече, щоб витирав руки. Це плечовий рушник. Ось як це відбувалося.

(Розігрується сценка)

Гість (хлопчик): Доброго дня, господине! Доброго здоров'я на день, на місяць, на рік і на весь ваш вік!

Господиня (дівчинка): І ви будьте здорові на доброму слові. Проходьте, гостю дорогий. *(подає рушник на плече, бере кухлик з водою і люб'язно промовляє)*

Вода у відеречку –

Гостечку, вмийся,

Рушник на плечі –

Гостечку, втрися.

2-й журналіст: Дякую. Я тепер зрозумів. Цей звичай показував повагу до гостя. Чи згодні ви зі мною?

Вихователь: А чи згодні наші гості?

Вихователь: Ще є запитання?

1-й журналіст: Скажіть, будь-ласка, що означають хліб і сіль на вишитому рушникові?

2-й краснавець: Хліб і сіль на вишитому рушникові означають гостинність нашого народу.

1-й журналіст: Чи бачили ви такий звичай – зустрічати хлібом і сіллю на рушникові гостей?

3-й краснавець: Ми побували в різних куточках нашої України. І всюди нас добрі люди зустрічали хлібом-сіллю на вишитому рушникові, пропонували свою дружбу.

1-й журналіст: Як це відбувалося?

1-й краснавець:

Якщо хочете зустріти

Гостя щиро і привітно,

Щоб він шану спостеріг

І добром віддячить міг,

Гостя ми того стрічаєм

Круглим, пишним короваєм.

З рушником берем таріль,

Коровай кладемо і сіль,

Шанобливо хліб підносимо

І, вклонившись, щиро просимо:

«Любий гостю наш, приймай

Дружби символ – рушник і коровай»

(Діти підносять хліб на рушнику гостям)

2-й краснавець: А ще ми хочемо подарувати вам голубів – символ миру, адже мир завжди починається з дружби.

(Прикрашають рушникове полотно голубами)

Вихователь: Дякуємо. Закінчується наша телепередача. За цей час ми плідно попрацювали, склали свій рушник і хочемо створити свій звичай – благословляти цим рушником і хорошими словами всіх гостей.

(Вихователь знімає з показової дошки оформлений рушник і подає дитині. Всі діти встають).

1-а дитина:

За свій рідний край

Я щиро Господа молю:

Зішли, Боже, Україні

І щастя, і долю.

2-а дитина:

Хай же мир і дружба поєднають всіх,

І дзвенить дитячий безтурботний сміх.

Нам зоріє доля світла і ясна.

Рідна Україно, ти ж у нас одна!

3-я дитина:

Мир на землі – це дім і мама, й тато.

Й любові стільки – просто через край!

Це та земля, де щастя є багато,
І в кожній хаті – рушник і коровай.

4-а дитина:

Хай любов і добро
Панує в нашому домі,
І мир нехай буде завжди,
Здоров'я міцного і щедрої долі
Бажаєм на довгі роки.

Вихователь: Шановні фахівці, дякуємо за такі щирі і гарні побажання, за участь в нашій телепередачі у студії «Калинове гроно». Скажіть, будь ласка, що вам сподобалось? Про що ви хотіли б поговорити наступного разу?

Шановна аудиторіє, чи отримали ви сьогодні цікаві і нові знання від наших фахівців? Проголосуйте, будь ласка, сигнальними картками. Чи хотіли б ви знову зустрітись з нашими фахівцями у студії «Калинове гроно»?

Вихователь: Шановні гості нашої студії, пам'ятайте і шануйте давній звичай нашого народу вишивати рушники, передаючи свої добрі почуття і побажання, дарувати їх іншим людям на щастя, на знак дружби і миру. В цьому і полягає мудрість нашого народу. До нових зустрічей у нашій телепередачі.